

Научни скуп *Смедеревски крај и Подунавље кроз историју*,
Смедерево, 5. и 6. 10. 2018.

У Смедереву је почетком октобра 2018. одржан научни скуп *Смедеревски крај и Подунавље кроз историју*, у организацији Историјског архива Смедерево и Центра за историјска истраживања Филозофског факултета у Новом Саду, који представља наставак сарадње установа које су 2016. са великим успехом организовале *Смедеревски крај 1918–1941*, скуп крунисан и зборником радова објављеним прошле године. Тематски и хронолошки оквир знатно је проширен у међувремену, што је привукло већи број истраживача из целе земље и омогућило одржавање дводневне конференције на којој се мултидисциплинарно анализирао прошлост Смедерева и Подунавља уопште, а међу учесницима нашли су се историчари, лингвисти, архитекте, историчари уметности, археолози. У програм овогодишњег скупа је уврштено чак 20 реферата и једно пленарно предавање а сесије су организоване према хронолошком принципу.

Првог дана одржане су сесије „Антика и средњи век“ и „Нови век“, у којима је разматрана историја Смедерева и околних насеља од позне антике до краја Првог светског рата. Позноантичка историја смедеревског краја анализирана је из угла археологије, док је у већем броју реферата било речи о средњовековном Смедереву, као и о урбанистичком развоју града и његове околине у новом веку. Др Милош Ивановић је одржао предавање о значају Подунавља у држави кнеза Лазара а Небојша Карталија о слици Смедерева у наративним изворима позног средњег века. Запажене реферате посвећене ратним операцијама на Дунаву током Великог рата одржали су др Милан Гулић и др Александар Лукић. Првог дана скупа своје саопштење представио је и Немања Девић, који се бавио револуционарним терором у смедеревском крају током Другог светског рата.

Другог дана скупа одржана је сесија посвећена смедеревском крају и Подунављу у периоду након Првог светског рата, током које је представљено седам саопштења. Међуратном Смедереву била су посвећена два реферата, у којима је др Предраг М. Вајагић анализирао положај града у Дунавској бановини, а Драгана Лазић штампарство и издаваштво. Обнова Смедерева након разорне експлозије у лето 1941. године нашла се у фокусу саопштења Душице Николић, а делимично и реферата Ивана Марковића и Милана Миловановића, који су се бавили делатношћу архитекте Сергеја Вихрова у смедеревском крају. Милан Јовановић Стоимириовић и Станислав Краков, уредници колаборационистичких листова из времена окупације и истакнути публицисти, били су тема саопштења др Бојана Симића и Адријане Цветановић. Настављајући своја истраживања посвећена политичком и јавном раду Јовановића Стоимировића у међуратном периоду, колега Симић је анализирао период владе Драгише Цветковића, време у коме је Стоимириовић био народни посланик, уредник листа *Самоуправа* и начелник Политичког одељења Председништва владе. Колегиница Цветановић

заложила се у свом саопштењу за раздвајање уметничког од политичког у валоризацији стваралаштва Станислава Кракова, посебно истичући естетску вредност његових описа пејзажа и урбаних целина из времена Великог рата и првих потоњих година. Напослетку, реферат је одржао и др Александар Стојановић, који се осврнуо на нове историјске изворе и сазнања о Заводу за принудно васпитање омладине у Смедеревској Паланци, посебно указујући на значај грађе Историјског архива Београда из фондова БИА и Мемоарска грађа.

Научни скуп *Смедеревски крај и Подунавље кроз историју* протекао је у инспиративној радној атмосфери, што се посебно осетило у живим и продуктивним дискусијама наоко одржаних саопштења. Организациони подухват који су започели Историјски архив Смедерева и Филозофски факултет у Нишу за кратко време је дао веома солидне резултате и претендује да прерасте у редовну манифестацију која ће се одржавати сваке друге године. Зборник радова проистеклих из саопштења представљених на скупу очекује се током 2019, а већ сада је извесно да ће представљати драгоцен допринос не само проучавању локалних тема већ и историје Србије и Југославије у целини.

Александар СТОЈАНОВИЋ

Међународна научна конференција
Југословенско-пољски односи у XX веку,
Београд, 27–28. 9. 2018.

Већ шест година заредом, Институт за савремену историју из Београда и Универзитет Казимира Великог из Бидгошча (Пољска) организују сваке године, наизменично у Србији и Пољској, међународне научне конференције посвећене односима Југославије и Пољске у 20. веку. Последња је одржана крајем септембра у просторијама Завода за заштиту споменика културе града Београда на Калемегдану и окупила је велики број научника из Србије, Пољске, Словеније, Хрватске и БиХ. Отворили су је, у име организатора, проф. др Момчило Павловић, који је изложио рад на тему „Сто година од завршетка Првог светског рата и дипломатских односа Србије и Пољске“ и др Јасек Woźny, чија је тема гласила: „Археологија и идеологија у савременој Европи у XIX и XX веку“. На почетку скупа је представљен и зборник радова са конференције одржане годину дана раније у Бидгошчу (*Polska i Jugosławia w XX wieku: polityka, społeczeństwo, kultura*, pod redakcją Momčila Pavlovicia, Pawła Wawryszuka i Andrzeja Zacminkiego, (Bydgoszcz, 2018)).